

[Nør Christensen]

Jeg vil afslutningsvis endnu en gang beklage, at det ikke har været muligt at få debatten til at dreje sig om det, den burde have drejet sig om, nemlig de 120 km i timen på motorvej og de 100 km i timen på motortrafikveje uden niveauskæringer samt stk. 6 i § 42, hvorefter der er muligheder for at fravige disse grænser, hvis man finder det ønskeligt eller hensigtsmæssigt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets tekst vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Anden behandling af lovforslag nr. L 182:

Forslag til lov om ændring af straffeloven. (Ulovlig tvang).

Af Nør Christensen (CD) m.fl.
(Fremsat 30/1 90. Første behandling 20/2 90. Betænkning 5/4 90).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslagets tekst vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 67:

Forslag til folketingsbeslutning om en forsøgsordning med nye reaktioner over for unge lovovertrædere (ungdomskontrakter).

Af justitsministeren (Engell).
(Fremsat 3/4 90).

Forslaget sattes til forhandling.

Formanden:

Jeg skal for god ordens skyld sige, at vi holder ingen pause i dag.

*Forhandling***Pia Gjellerup (S):**

Behandlingen af dette forslag lægger mere op til en række kommentarer om, hvad der ikke er indeholdt i forslaget, end til en debat om selve indholdet. Selve indholdet er blevet utrolig pauvert.

Efter snesevis af store proklamationer i medierne nedkommer regeringen med et beslutningsforslag om iværksættelse af et forsøg på grundlag af gældende regler og efter sigende inden for de eksisterende bevillinger. Det er et beskedent ambitionsniveau – eller rettere sagt: Det er en beskedent opfyldelse af et tidligere meget højt proklameret ambitionsniveau.

Gennem historien er slige initiativer blevet mødt med bemærkningen om bjerget, der barslede med en mus. Men også mus kan være værd at beskæftige sig med. Derfor vil jeg omtale to positive ting, der indeholdes i forslaget, nemlig iværksættelsen af hurtige reaktioner over for unge lovovertrædere og muligheden for fjernelse af kriminalitetsstemplingen gennem optagelse i strafferegisteret. Det kan ikke understreges tydeligt nok, at det er to meget gode udgangspunkter for behandlingen af unge lovovertrædere.

[Pia Gjellerup]

I Socialdemokratiet glæder vi os endvidere over, at regeringen har opgivet at lade den sociale indsats indgå i tvangsudøvelsen som en straffeforanstaltning. Den sociale indsats har tidligere bygget og skal fortsat bygge på aftaler og frivillighed, sådan som den daværende justitsminister også valgte at antyde det i forbindelse med forespørgselsdebatten om unge lovovertrædere for godt et år siden. Det var til gengæld en nyorientering i forhold til den redegørelse, vi fik fra Justitsministeriet i november 1988. Vi kan kun kvittere for, at den positive bevægelse fra regeringens side på dette område også slår igennem i dette beslutningsforslag.

Under den netop omtalte forespørgselsdebat vedtog et flertal i Folketinget dels at indhente forslag fra kommuner og andre sagkyndige om initiativer i forhold til unge lovovertrædere, dels at pålægge regeringen at udarbejde en plan for en forbedring af indsatsen med angivelse af ressourcebehov og forventet effekt og endelig at forelægge nødvendige lov- eller bevillingsforslag. Det var en dagsorden, der blev vedtaget i Folketinget, og regeringen modsatte sig den ikke, sådan som jeg husker det. Opfølgningen af denne vedtagelse i Folketinget mangler desværre ganske. Fristen er ellers for længst overskredet.

Bortset fra en antydning af, at der har været inddraget sagkyndige i drøftelser om skitsen til beslutningsforslaget, så er der ingen oplysninger om andre initiativmuligheder, endside en plan herfor, ingen konkrete ressourceovervejelser og ikke et eneste ord om den forventede positive effekt. Det er en svaghed, som vi kun kan søge at rette op på under det forestående udvalgsarbejde.

Der er dog allerede i dag grund til at høre justitsministeren om de bagvedliggende rokeringer af ressourcer, som samlet fører til den ganske lakoniske antagelse i bemærkningerne, at forsøgsordningen kan holdes inden for de eksisterende budgetrammer. Der må være en række omflytninger, som kan betinge dette udsagn.

For Socialdemokratiet gælder det, at vi vil gå positivt ind i udvalgsarbejdet. Der er meget, vi skal have oplyst for at kunne komme videre. Nu lægges der foreløbig op til et ganske beskedent nyt skridt i forhold til unge lovovertrædere, og vi kan sige, at det beskedne, der er, er så forholdsvis positivt, at det kan vi kun se frem til bliver behandlet positivt i Retsudvalget.

Pernille Sams (KF):

Den konservative folketingsgruppe er meget positiv over for justitsministerens beslutningsforslag.

Vi mener, det er et godt forsøg på at præsentere de unge 15-17-årige, der er kommet ud i lettere kriminalitet, for en mærkbar reaktion fra samfundets side, uden at det er via de traditionelle strafformer, som i mange tilfælde ikke egner sig til helt unge mennesker. Det er et forsøg på at markere over for de unge, at de gør noget galt, og at samfundet ikke er ligeglad med det. Således kan det nemlig ofte se ud for et ungt menneske, der i dag får det ene tiltalefrafald efter det andet og den ene betingede dom efter den anden.

Vi mener, at de ungdomskontrakter, der nu lægges op til, rigtigt anvendt vil forebygge videre kriminalitet. De vil nemlig forhindre, at de unge blot fortsætter deres småkriminalitet uden rigtig at opdage, at de er kriminelle, før det er for sent. Derfor mener vi, at forsøgene kan blive af stor værdi.

Det gælder om hurtigt at få konfronteret de unge med deres lovovertrædelse og derefter hurtigt at sætte ind med fornuftige sanktioner, der kan få de unge til at tænke sig grundigt om, når de er kommet på kant med loven, så de ikke blot uden videre overvejelser fortsætter med nye lovovertrædelser, fordi der jo ikke skete noget ved de første.

De lovovertrædelser, der begås af 15-17-årige, skyldes ikke sjældent kedsomhed, tiloversfølelse, gruppepres eller ligegyldighed, og det er ofte unge, som ikke er kommet ind i et mere fast kriminalitetsmønster, og som ikke er hårdt belastede kriminelle, som måske bl.a. ved disse kontrakter kan hjælpes ud af den onde cirkel tidligere end før.

Unge har behov for, at der stilles krav til dem, de har brug for at mærke, at de betyder noget, og at der er brug for dem. Med den eksisterende praksis for adskillige tiltalefrafald og betingede domme, der følger tidsmæssigt langt efter den kriminelle handling, har mange unge kriminelle ikke opdaget alvoren, for de havde så mange småforhold bag sig og pludselig fik en alvorlig ubetinget dom. Sådanne unge har vi gjort en bjørnetjeneste ved ikke at reagere mærkbart på et tidligere tidspunkt.

Almindelig afsoning vil ofte bringe den unge endnu nærmere det kriminelle miljø, hvilket

[Pernille Sams]

langtfra er ønskeligt. Derfor er det vigtigt at finde en balance, så der ikke overreageres på et mindre forhold, mens der modsat reageres mærkbart over for unge, der fortsætter kriminaliteten.

Generelt mener vi, at den bedste kriminalitetsbekæmpelse sker ved forebyggelse og kræver en indsats fra først og fremmest forældrene, men også fra skole og omgangskreds i øvrigt. Den påvirkning, de unge modtager i hjemmet, i skolen og i deres dagligdag, er helt afgørende. Her er det vigtigt, at der gøres en virkelig indsats, så det står klart for den unge, hvad en kriminel løbebane egentlig betyder. De alt for mange småtyverier, cykeltyverier, hærværk og smårapserier viser klart, at der er noget helt generelt galt med holdningen til lovovertrædelser, og dette punkt er nok så væsentligt i vor kriminalitetsbekæmpelse.

Selv om dette forslag alene retter sig mod unge, som har begået lettere kriminalitet, tror vi alligevel, det også har et vigtigt forebyggende element i sig ved at forebygge fortsat kriminalitet og en længere kriminel løbebane. Den konservative folketingsgruppe mener, at det er helt rigtige tanker, der ligger bag forslaget, et godt forslag for de unge, der kan være med til at stoppe deres kriminalitet, før den bliver for alvorlig.

Jeg vil gerne understrege, at ungdomskontrakter efter vores mening – som også forudsat i forslaget – kun bør anvendes ved mildere kriminalitetsformer. Unge, der begår egentlig voldskriminalitet, skal ikke ind under dette forslag. Vi mener endvidere, at det er et vigtigt element, at reaktionen kommer hurtigt som beskrevet i forslaget, helst umiddelbart efter opklaringen.

Men på et enkelt punkt, nemlig aflønningen, mener vi, man skal passe meget på. Der skal ikke meget til, før en lønnet ungdomskontrakt vil kunne opfattes som attraktiv og som en genvej til arbejde og billig fritidsbeskæftigelse, og det er langtfra ønskeligt. Vi må holde fast ved, at det trods alt skal opfattes som en sanktion, en alternativ straf, og opleves som sådan. Det må ikke i praksis opleves som noget positivt og en genvej til bedre forhold, end andre unge har, for så forsvinder hele ideen, det forebyggende islæt og ikke mindst retsfølelsen.

Med disse bemærkninger tilslutter vi os justitsministerens forslag og ser frem til at følge forløbene.

(Kort bemærkning).

Carsten Andersen (SF):

Jeg vil godt spørge fru Pernille Sams, inden vi går videre i teksten, om hun har fået nogle andre oplysninger fra justitsministeren med hensyn til antallet af tiltalefrafald. Fru Pernille Sams brugte udtrykket »det ene tiltalefrafald efter det andet«, men i drøftelserne den 23. februar 1989 oplyste justitsministeren over for fru Ebba Strange, at det helt konkrete antal tiltalefrafald, der gives, er 3. Og så kan man selvfølgelig sige 1, 2, mange, men foreligger der nye tal, som ligger bag ved fru Pernille Sams' udtalelser om det ene tiltalefrafald efter det andet?

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Jeg nævnte tiltalefrafald og betingede domme i én kommentar, og dem er der mange eksempler på at specielt unge får en lang stribe af. Og det mener vi er et problem, fordi den unge ikke rigtig opfatter alvoren af sin handling, ikke oplever, at samfundet reagerer, fordi der ikke sker noget virkelig føleligt.

Carsten Andersen (SF):

Ja, en kommentar til fru Pernille Sams kan jo være: Hvor lang skal en stribe være, før den er lang?

En anden ting, jeg egentlig godt kunne tænke mig at spørge justitsministeren om, er, hvordan justitsministeren tror, at unge og forældre i al almindelighed vil opfatte det, når Folketinget i februar 1989 besluttede, at vi i oktober måned 1989 skulle have et forslag, som indeholdt forslag om, hvordan man kan forbedre indsatsen over for unge lovovertrædere med angivelse af formodet behov for ressourcer og effektovervejelser, og at der også skulle ligge et lov- og bevillingsforslag for Folketinget.

Det var egentlig vilkårene for justitsministeren, at de forslag skulle foreligge her i oktober måned 1989, og nu skriver vi den 19. april 1990. Det er en vilkårsovertrædelse på ungefær et halvt år. Er det den tradition, som man indleder disse ungdomskontrakter med? Man siger egentlig: Jamen statsmagten, Justitsministeriet, opfatter dette så alvorligt, at vi kommer dryssende ca. 6 måneder efter det tidspunkt, som Folketinget egentlig har sat som vilkår. Er det det, som en række unge skal kunne henvise til

[Carsten Andersen]

og sige: Det er den alvorlighed, hvormed I egentlig selv opfatter de her ting! Jeg synes, at det er en dårlig start på denne ordning.

I forslaget er der en række gode ting, og der er også en række negative ting. Det negative for Socialistisk Folkeparti er, at man sammenblender politiets opgaver med de sociale myndigheders, idet politiet skal godkende de sociale myndigheders tilbud og vilkår i forbindelse med tiltalefrafald.

Alle de øvrige ting, der er i forslaget, kan gennemføres uden folketingsbeslutning, de kan gennemføres rent administrativt. Der er intet nyt under solen i dette forslag. Det eneste nye er sammenblandingen af politiets og de sociale myndigheders opgaver. Fra SF's side opfatter vi det sådan, at det vil tjene regeringen at søge disse ting gennemført uden at ændre på helt grundlæggende ting i socialpolitikken.

Ved debatten i februar 1989 blev det påpeget, at de sociale myndigheder svigtede de unge ved ikke prompte at give dem en bistandsværg og støtte til at gå i gang med fritidsaktiviteter eller lignende. Vi er helt enige i, at der går for lang tid imellem, at det er konstateret, at der er sket en lovovertrædelse, og at der kommer en reaktion. Det er vi ikke uenige om, men det skyldes ikke kun de sociale myndigheders langsomhed, det skyldes også politiets og domstolernes langsomhed i de her sager, og det kan også ordnes administrativt at få dem i gang. Og det kan ikke undre, at der er unge, som er kommet i gang med andre ting, når der går op til et halvt år, før de ligesom får genoptaget behandlingen af deres sag.

Regelsættet i retsplejeloven og bistandsloven giver mulighed for at give tiltalefrafald med vilkår fra de sociale myndigheder. Men det, der halter, er, at der går for lang tid, fra de sociale myndigheder svarer og politiet får sendt sagerne videre til retterne, og til at retterne tager sig af sagen.

Vi mener i SF, at politiet er et efterforskningsorgan og socialforvaltning er en støtte- og hjælpeinstitution, og at man ikke skal sammenblende disse to funktioner. Dermed er ikke sagt, at det sociale arbejde skal være holdningsløst, og at man skal se igennem fingre med alt. Men hvis man f.eks. gør en hjælpeforanstaltning som ungdomsskole tidsbestemt, hvilken oplevelse får den unge så af ungdomsskolen, at det er et tilbud, eller at det er en straffeforan-

staltning? På samme måde med spejderarbejde eller idrætsklub.

Og hvorfor skal socialforvaltningen trække støtten til den unge tilbage, når den fastsatte tid er gået, når det måske lige netop var det, der satte den positive udvikling i gang? Den ordning, som ligger i det sociale system i øjeblikket, at man kan give pålæg i henhold til bistandslovens § 33, kan jo fortsætte også ud over det 18. år, hvis der er behov for det i henhold til den unges sociale situation.

Vi vil foreslå, at man får strammet sagsbehandlingen op i disse sager om de unge, at vi får strammet politiets behandling af sagerne op, og at vi får strammet domstolenes behandling af sagerne op. Vi vil også foreslå, at man arbejder konkret videre med de såkaldte konfliktråd, som det er sket i Norge. Lad os først se, om det virkelig kan lade sig gøre på det nuværende grundlag at stramme tingene op, for det mener vi i SF at der faktisk er muligheder for med det gældende regelsæt. Det er et spørgsmål om, at man sikrer bevillinger til kommunerne, så at de kan iværksætte det fornødne arbejde.

Bjørn Elmquist (V):

Den 23. februar 1989 havde vi jo en forespørgsel til justitsministeren om dette emne, foranstaltninger over for unge lovtrædere. Vi nåede dér frem til en dagsorden, som bl.a. indeholdt en opfordring til justitsministeren om at vende tilbage til sagen, og det sker nu. Jeg agter ikke at gentage mange af de ting, der kom frem under den debat, men jeg skal drage et par hovedpunkter frem for mit partis vedkommende og så i øvrigt henvise til mit indlæg den 23. februar 1989, fordi det er ting, vi stadig mener.

Forslaget til folketingsbeslutning er et godt forslag, og vi giver vor fulde støtte til det, som justitsministeren lægger op til, at forsøgsordninger kan sættes i værk, når Folketinget er færdig med andenbehandlingen, forhåbentlig inden folketingsårets afslutning til juni, og forslaget dermed endeligt vedtages.

Jeg skal huske ved denne lejlighed at sige, at vi lægger vægt på, at de forsøgsordninger, der sættes i værk, bliver på en bred national basis, for at sige det ligeud, at vi både får forsøgsordningen sat i værk i hovedstadsområdet og et sted på øerne og derudover også i Jylland. Vi tror, det er af betydning, at vi har et bredt erfaringsgrundlag at arbejde videre på for så vidt

[Bjørn Elmquist]

angår den geografiske udbredelse, også når vi til sin tid, formentlig om nogle år, skal tage endelig stilling til anvendelse af ungdomskontrakter, som det nu bliver kaldt, på mere permanent basis.

Jeg vil også godt lykønske med, at man i Justitsministeriet er nået frem til en anden betegnelse for det her. Før talte vi om sociale kontrakter, men vi var vist enige om, at det ikke var en helt god, dækkende betegnelse for dette begreb. At kalde det ungdomskontrakter har en anderledes positiv klang, det skal man ikke tage fejl af.

Samtidig siger det også, hvem målgruppen er, og målgruppen er jo veldefineret i justitsministerens oplæg, og den kan vi tilslutte os, også for så vidt angår de lovovertrædelser, der er tale om. Vi er helt med på, at det ikke skal omfatte voldsforbrydelser.

Vi havde ved debatten i februar 1989 en diskussion om tiltalefrafald og tiltalefraldenes antal, og jeg vil ikke lægge op til den samme diskussion, som jeg havde med fru Ebba Strange dengang. Hr. Carsten Andersen var jo ellers hurtigt ude af hullerne for at få snakket med fru Pernille Sams om det. Men jeg fastholder det synspunkt, jeg fremsatte ved den lejlighed i februar 1989, at der er mange tiltalefrafald. Selv om det måske ikke er samlet på den enkelte, så er der dog for ungdomsgruppen som sådan ganske høje tal – jeg citerede dem ved den tidligere behandling: I alderen 15-18 år blev der i 1985 og 1986 givet tiltalefrafald i henholdsvis 1.428 og 1.278 sager, og det svarer til for 1985's tilfælde, at der for hver 100.000 15-18-årige meddeles 455 tiltalefrafald. Det var citat fra spalte 6924 i Folketingets forhandlinger, 1988-89, hvis nogen skulle være i tvivl om tallenes rigtighed.

Der kan så rejses spørgsmål om, hvor mange tiltalefrafald hver enkelt ung får. Der har vi fra Justitsministeriet fået nogle oplysninger, og dem skal jeg på ingen måde anfægte, men alene henholde mig til dem og deraf konkludere, at det ser ud til, at det for hver enkelt person højst kan være 3. Så kan man jo spørge og drøfte, om dette er mange.

Men under alle omstændigheder mener vi, at dette forslag lægger op til, at vi kan få ryddet noget op i antallet af tiltalefrafald og også få en hurtigere reaktion. Det kan ofte tage lang tid, før der bliver reageret fra de sociale myndighe-

der, også når tiltalefrafaldenes vilkår ikke bliver overholdt.

Der kan være problemer med aflønningen. Fru Pernille Sams var inde på dem, det skal jeg ikke gentage. Men jeg kan også godt indse, at vi har nogle internationale forpligtelser, der gør, at vi skal være forsigtige med at gå ud i, hvad man kan kalde – ja, slaveforhold eller i hvert fald en sanktion, der går ud på en arbejdspligt. Men rigtig anvendt så mener vi, at dette forslag er godt.

(Kort bemærkning).

Carsten Andersen (SF):

Fordi nogle tal er anført i Folketingstidendes spalter, så bliver de jo ikke rigtige, og hr. Bjørn Elmquist glemmer jo at nævne det spaltenummer, hvor hr. Bjørn Elmquist blev korrigeret under den samme forhandling.

Det, der imidlertid er interessant, er jo, at de undersøgelser, som er foretaget fra forskelligt hold omkring tiltalefrafald over for unge, viser, at der gives færre og færre tiltalefrafald, og at ungdomskriminaliteten i al almindelighed også er faldende, ikke alene i forhold til den almindelige kriminalitet, men også i forhold til størrelsen af gruppen af unge. Det er jo meget væsentligt, og derfor er argumentationen for dette forslag ikke, at der er et stigende antal tiltalefrafald og en stigende ungdomskriminalitet.

Det, der er grundlaget for denne diskussion, og som SF har en positiv holdning til, er, at de sociale myndigheder, politiet og domstolene tager en indsats over for de unge, som er kommet ud i kriminalitet, alvorligt og gør noget i stedet for at dalre videre. Det koster nogle penge, hr. justitsminister, og det er dem, som justitsministeren skulle komme frem med i dag og sige, hvor ressourcetilgangen til det her område skal komme fra.

Når jeg nu er heroppe, vil jeg også godt spørge justitsministeren – når forslaget kommer på så sent et tidspunkt – om justitsministeren så vil sikre, at de svar, der skal gives til forslaget, for at vi kan komme i gang med en behandling af det, opprioriteres, sådan at de får forkortet afleveringstid fra Justitsministeriets side svarende til, hvad der er tilbage af samlingen, i forhold til, hvad der ville have været, hvis det var afleveret rettidigt, dvs. vi skal have dem med timers varsel.

(Kørt bemærkning).

Bjørn Elmquist (V):

Jeg må korrigere hr. Carsten Andersen. De tal, jeg her citerede, blev ikke korrigeret under de forhandlinger i Folketinget, for de er korrekte, og jeg citerede også ved den lejlighed fra ministerens redegørelse. Der var ikke tale om korrektion af disse tal, hr. Carsten Andersen.

Annette Just (FP):

Da vi nu har fået sat alle tallene på plads, går jeg ud fra, så vil jeg sige, at for Fremskridtspartiet er tal i denne sammenhæng flintrende lige-gyldige. Det, det drejer sig om, er, om vi kan redde nogle unge fra at komme ind i blivende kriminalitet, og det er der måske en lille chance for at man kan med dette beslutningsforslag, og derfor vil vi tilslutte os det.

Men vi siger også, at det sandsynligvis er en lille bitte chance. Jeg siger det, fordi jeg har siddet i Socialudvalget igennem 12 år – og også været med til at starte SSP-samarbejdet op – i min lille kommune og set, hvor stor betydning det har, at det er de rigtige mennesker, der samarbejder, at man får, om jeg så må sige, den rigtige politimand til at snakke med den rigtige socialrådgiver, med den rigtige skolelærer, eller hvem det er, der er kontaktmanden, og at de forstår at formidle kontakten til forældrene, således at man får lagt en slags værn omkring den unge og får sat ham eller hende på det rigtige spor igen.

Det kan ryste mig, når man i en fjernsynsudsending fra Højlunds Forsamlingshus kan høre socialrådgivere udtale sig med brask og bram om, at de ikke vil være med til at angive de unge til en politimand, så man eventuelt kunne være med til at forhindre, at de kommer videre ud i kriminalitet. Det kan ryste mig, når man fra skoleside nogle gange siger: Jamen det har vi ikke tid til, det vil vi ikke bruge kræfter på. Det har jeg også hørt.

Det, der skal til, er, at vi, der er lidt mere voksne – og det er de, når de sidder i de stillinger, jeg taler om her – bekymrer os, gider at tage vare om de unge, som er ude i noget, som de ikke selv kan overskue. Det tror jeg at dette forsøg måske kan have en lille chance for at kunne klare, og det er i den ånd, Fremskridtspartiet vil sige ja til det.

Og så vil jeg dertil sige, at jeg ikke kan se den helt store forskel fra det SSP-samarbejde, der

findes i mange kommuner, og som faktisk nogle steder fungerer glimrende, andet end at nu kalder vi det kontrakter. Jeg undrer mig lidt over, at man ikke kunne gøre det, uden at man overhovedet skulle have et beslutningsforslag. Jeg mener, at det burde have været muligt for justitsministeren bare at sætte sådan noget i gang.

Kirsten Lee (RV):

Jeg synes, det er værd at understrege, at vores unge ikke er de mest kriminelle i det her samfund, men der er nogle marginaliserede unge, som begår lovovertrædelser, og i Det Radikale Venstre har vi den opfattelse, at når unge mennesker begår overtrædelser, så er det nødvendigt, at der falder omgående, følelige og relevante sanktioner. Når vi blot giver de unge tiltalefrafald på tiltalefrafald, fortæller vi dem jo stort set, at vi såmænd er ligeglade med dem, og at det hele er ligegyldigt. Og vi er ikke ligeglade, og de unge skal naturligvis forstå, at lovovertrædelser ikke tolereres.

Det er vores opgave at gøre disse marginaliserede unge til ansvarlige medlemmer af samfundet, og erfaringer fra udlandet, bl.a. fra Holland, viser jo også, at det kan lade sig gøre for de allerflestes vedkommende. De unge forstår godt, at man f.eks. selv skal rense en væg, som man har svinet til med graffiti. Det er en relevant og følelig sanktion. Derfor er vi interesseret i, at man går i gang med forsøgsordninger.

Det er afgørende for os, at kontrakterne selvfølgelig skal overholdes; og de unge skal vide, at overholdes kontrakterne ikke, er det med ud-sigt til noget værre, nemlig at man så lander i det strafferetlige system.

Forældrene skal også inddrages, de skal fastholdes i ansvaret over for deres børn, de er medunderskrivere på kontrakterne.

Fru Pernille Sams ønskede ikke voldsforbrydelser inddraget under kontrakterne.

Jeg vil godt minde om, at da man i sin tid introducerede forsøget med samfundstjeneste, var man også betænkelig ved at inddrage mange forskellige former for lovovertrædelser under ordningen, men praksis har jo vist, at flere og flere forskellige former for lovovertrædelser udmærket og med succes kan inddrages under samfundstjenesteordningen. Jeg tror såmænd, vi kunne komme til at se noget ganske lignende med disse ungdomskontrakter.

[Kirsten Lee]

I Det Radikale Venstre er vi optaget af konfliktråd, og vi ser frem til de norske resultater. Det er vores opfattelse, at folk i højere grad skal klare konflikter selv. Såfremt forældre oplever, at deres børn smadrer naboens rude, ja, så gør ansvarlige forældre det, at de tager deres håbefulde pølse i hånden og går ind til naboen, og naboen giver formentlig ungen et møgfald, hvad der er fuldstændig velfortjent, og så aftaler forældrene selvfølgelig at erstatte ruden, de betaler den skade, der er sket.

Det er unægtelig komisk, når forældre i dette land ser sig nødsaget til at slæbe en eller anden for retten, fordi man vil have dom for, at ens unge er uskyldig i at have stjålet en frikadelle, så mon ikke der også er brug for forsøg med konfliktråd her? Vi er er i hvert fald klar til at prøve.

Nør Christensen (CD):

Det er almindelig kendt, at da man i 1982 gennemførte forsøgsordningen med samfundstjeneste og iværksatte samme, var Centrum-Demokraterne noget skeptiske. Vi har ikke ændret væsentligt på vores opfattelse siden. Den skepsis, vi havde dengang, er ikke mærkbart blevet forandret.

Men vi kan da gå så vidt som til at sige, at det, at man vil lave en forsøgsordning og sætte noget i gang, således at man kan få nogle erfaringer, skal vi da ikke vende ryggen imod. Vi tror da, at der kan være et vist håb, som det også blev sagt fra Fremskridtspartiets side, om, at de erfaringer, man kan få, kan bruges til noget fornuftigt og positivt.

I det hele taget vil vi sige generelt omkring kriminalitet, specielt blandt de unge, at det jo som bekendt er risikoen for opdagelse, der er det væsentlige element. Det, at man løber en risiko for at blive opdaget, afholder jo heldigvis langt de fleste fra at begå kriminelle handlinger.

Og så kommer vi også ind med det forebyggende arbejde – ikke alene når den unge er kommet i kriminalitet, men helst på et tidligere tidspunkt – at man kommer ud på skoler og ungdomsskoler og fortæller om konsekvenserne ved at begå en kriminel handling, at det altså er noget, der koster noget, det kan ikke bare klares med, at man giver tiltalefrafald.

Jeg må gøre opmærksom på, at min respekt for tiltalefrafald er at finde på et yderst begrænset sted. Der er ikke ret mange gode erfaringer

med at give tiltalefrafald, fordi det at give tiltalefrafald er det samme som at sige, at man er uinteresseret i den unge, at man stort set er ligeglad. Sådan opfattes det i hvert fald, det har jeg fra et job, som jeg tidligere har haft, en vis erfaring for, og når man så er kommet til det stadi, hvor der sker noget, hvor de unge får et klip i øret, eller hvad man vil kalde det, så står de uforstående over for det, fordi man gang på gang har sagt: Jamen vi troede ikke, det kostede noget.

Vi er altså i den situation, at der skal ske en sanktion. Om det så skal være i form af en ungdomskontrakt eller det skal være i form af egentlig tiltale ved en domstol, det kan jo fremtiden vise, hvad der er det bedste. Vi er noget skeptiske over for resultatet af dette forsøg, men lad os bare vove det ene øje.

Men frem for alt er det afgørende at få understreget over for den unge og over for forældrene, at den ungdomskontrakt, der indgås, er altså ikke bare for sjov, der er altså noget alvor bag. Det skal indskærpes over for den pågældende, at overholder man ikke denne ungdomskontrakt, så har det altså nogle konsekvenser.

Jeg vil også gøre en bemærkning om dette, at man kan få en ren straffeattest. Jeg mener, at tiden er inde til, at vi skal have en debat om dette med, at straffeattesten – om jeg så må sige – kan gøres ren igen efter en periode. I hvert fald for så vidt angår den ringere kriminalitet ville det måske være hensigtsmæssigt, at vi tog en debat omkring at få rensset straffeattesten. Det ville jeg i hvert fald ikke vende ryggen til, når det gælder den mindre kriminalitet.

Men når det er sagt, skal det tilføjes, at så skal debatten i Folketinget holde op med at fremstille tingene fuldstændig akavet og forrykt over for unge. Der er blevet sagt i Folketinget, at man f.eks. i butikker udstiller varer så fristende og så tillokkende, at de unge ikke kan lade være med at stjæle dem. Vi må i gang med en anden debat og få rensset egen sal, før vi går ud og vil rense andre, så vi får fjernet alt det, der er blevet sagt om, at butiksindehavere udstiller varerne så fristende, at man ikke kan lade være med at stjæle dem.

Man skal i stedet for gå den anden vej og gang på gang understrege betydningen af, at man har respekt for andres ting, at man respekterer andres ejendom. Det er sådan noget, der

[Nør Christensen]

er med til, at unge ledes ud i kriminalitet. Når man i Folketinget kan sige den slags ting, så er vi sunket så dybt, at det må vække til eftertanke, i hvert fald når man bliver mindet om, at man har begået en så alvorlig fejl.

Vi tilslutter os altså beslutningsforslaget, men jeg må henlede opmærksomheden på, at vi er en anelse skeptiske.

(Kort bemærkning).

Carsten Andersen (SF):

Hr. Nør Christensens bemærkning om, at unge vel opfatter det som ligegyldighed, at de får et tiltalefrafald, synes jeg kræver den kommentar, at hvis den unge $\frac{1}{2}$ år eller $\frac{3}{4}$ eller 1 år efter kommer i retten for en forseelse, som den unge har begået, og den unge er kommet i arbejde, måske er kommet godt i gang med en uddannelse eller har fået bolig og kæreste og tingene går fint, så kan det virke meget underligt lige pludselig at skulle hales i retten for noget, som den unge måske har glemt, efterhånden har puttet langt væk.

Så kan det godt opfattes som, at der er en offentlig myndighed, som begynder at trække op – og måske egentlig også som, at der var nogle offentlige myndigheder, der svigtede, da den unge havde brug for hjælp til at komme i gang. På den led kan jeg være meget enig med hr. Nør Christensen.

På den anden side er der mange unge, der som nævnt tidligere her kommer ud i kriminalitet på grund af, at de ikke har haft beskæftigelse, at de er i en situation, hvor de ikke kan fungere i skolen, og hvor kriminaliteten måske også skal ses som udtryk for, at de egentlig har brug for støtte og hjælp. Der er det et svigt over for de unge, hvis man ikke sætter hurtigt ind og får dem i gang.

Jeg vil også godt give hr. Nør Christensen ret i, at den måde, som det fungerer på i dag, nemlig at det først kommer op til 1 år efter, egentlig er noget af et svigt over for de unge. Men hvis man kom med et tilbud, som der i lovgivningen ligger mulighed for, og man fik ordnet sagerne hurtigt, ville den unge måske også betragte det som en håndsrækning og et tilbud om samarbejde til at komme ud af en kriminel løbebane.

Pia Gjellerup (S):

Jeg hæftede mig ved hr. Nør Christensens positive holdning til at kunne skabe nogle rene

straffeattester i de situationer, der er tale om. Det tror jeg også er det, der er det mest positive i denne sammenhæng, både for de unge og selvfølgelig så også for dem, det går ud over, hvis der er fortsatte lovovertrædelser. Hvis vi på den vis kan inspirere til at trække unge ud og lede dem bort fra en kriminel løbebane, så er det et helt fremragende initiativ.

Men nu skal vi ikke få debatten om tiltalefrafald til at lyde, som om tiltalefrafald er det, der er problemet; det er det jo ikke. Det er jo det, der ligger forud for tiltalefrafaldene, der er problemet. Derfor vil jeg gerne høre justitsministeren, om vi i dag eller under udvalgsbehandlingen kan få beskrevet, hvad der er den eksakte forskel mellem indholdet af dette forslag – bortset fra den rene straffeattestmulighed – og den fremgangsmåde, der i dag anvendes på områder med tiltalefrafald med vilkår.

Jeg kan se, der er en meget længere procedure for tiltalefrafald med vilkår, men hvis man havde villet, havde man jo kunnet sætte en indsats i gang, sådan at der ikke var denne lange tid. Men hvad er det formelt, der er forskellen mellem det, der lægges op til her, og den fremgangsmåde, man hidtil har anvendt tiltalefrafald med vilkår på?

(Kort bemærkning).

Nør Christensen (CD):

Jeg giver hr. Carsten Andersen fuldstændig ret. Jeg kan godt se, det er et kolossalt problem, at der går et års tid, og i den mellemliggende tid husker man så skyndsomst at finde sig en kæreste, og så skal man slæbes i retten. Det er et stort problem – det indrømmer jeg – for den pågældende.

Det er mere væsentligt at diskutere, hvad der er baggrunden – som det netop blev sagt for et øjeblik siden – og hvad man kan gøre for at få den baggrund ændret. Kan det f.eks. være i form af, at man får lagt den gulerod frem, som jeg antydede før, at man stiller i udsigt, at man kan holde sig væk fra kriminalitet, kan man overholde denne ungdomskontrakt og i øvrigt være væk fra kriminalitet i 1 år eller 2 eller 3 – hvad ved jeg, jeg skal ikke lægge mig fast på noget bestemt tidsrum – så er der en chance for, at man kan få vedkommende bragt, om jeg så må sige, på ret køl. Det er det mere væsentligt at få diskuteret. Det er vi i hvert fald parat til. Vi har større respekt for det at lægge en gulerod frem

[Nør Christensen]

end for alt dette med tiltalefrafald. Der har vi absolut ikke noget positivt at sige om tiltalefrafald.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Kristeligt Folkeparti hilser forslaget med stor tilfredshed. Nu er der sagt mange kønne og gode ord om det, og at det kun er en lille bitte ting osv. osv. Men det, der er væsentligt, er jo, om dette her kan medvirke til at redde nogle unge. Om det så bliver 10 unge eller 100 eller hvor mange, det er ikke det, der er væsentligt. Det væsentlige er, at vi nu får lejlighed til at afprøve det.

Der er også sagt noget om konsekvens. Jeg tror, at det er meget væsentligt – det gælder vel i al børne- og ungdomsopdragelse og også med os selv – at der er konsekvens, at vi har nogle regler. Og vi har nogle regler i vores samfund, som vi må have, for at samfundet kan bestå. Det må man selvfølgelig lære børn og unge både hjemme og i skolen; når man har nogle regler, så er det, fordi vi alle sammen skal være her.

Men når de regler kommer til at flyde, sådan at det egentlig ikke gør så meget, om man f.eks. stjæler i supermarkedet – som jeg hørte nogle unge sidde og diskutere: det gjorde man da alle sammen – så gælder det jo om, at man får talt med børnene og de unge om, hvorfor man ikke skal gøre det. Det er jo bare forsikringsselskaberne, der skal dække det, så betyder det jo ikke så meget, og købmanden kan jo nok få det erstattet, siger de. Men begynder man, som jeg gjorde i skolen engang, at tale med børnene og sige: jamen hvis nu det var dig, der var købmanden, og der kom nogle elever over og tog dine appelsiner og dine ting, ja, så blev han i hvert fald gal, for det vil han da i hvert fald ikke finde sig i.

Jeg tror, det er meget væsentligt, at vi har en holdning til tingene. Men vi må jo også erkende, at det ikke er i alle hjem, det fungerer lige godt. Der er mange af disse unge, hvor vi kan få forældrenes opbakning, men der er også mange steder, hvor de unge ingen støtte har i hjemmet, og de har måske brug for ekstra støtte fra os.

Man kan diskutere tiltalefrafald, men et tiltalefrafald må jo have en konsekvens, f.eks. at dommeren siger: Jeg vil ikke se dig mere her i retten. Men hvis man får det at vide op til 5, 10 eller flere gange, så kan man jo dårlig tro på, at der menes noget med det.

Det har vel også svigtet, når de sociale myndigheder og andre ikke har fulgt op og set, om vilkårene for tiltalefrafald er blevet overholdt; det har man sådan set været ligeglad med.

Jeg er enig i, at man svigter de unge ved ikke at sørge for at gøre alt for at få hver enkelt ung ud af kriminalitet, men selvfølgelig skal vi først og fremmest hindre, at de kommer ud i det. Det er en bedre familiepolitik at gøre alt, hvad vi kan, for bedre at støtte ungdomsorganisationer og lignende, give de unge mulighed for at have fristeder, hvor de kan være, vi stiller nogle krav til børn og unge igennem opvæksten både hjemme og i skolen.

Jeg tror såmænd ikke, at børn og unge er anderledes i dag, end de altid har været, men vi skal ikke bilde dem ind, at det egentlig ikke gør så meget, at de overtræder nogle af samfundets love, fordi det jo alligevel er de rige, der tager fra osv. osv., eller at de overfalder f.eks. ældre og tager tasker og slår ned på den måde. Vi skal virkelig fortælle de unge, at det er altså nogle mennesker, det er ikke nogle genstande, man tager noget fra. Derfor ligger der en stor opgave i måske også at lade ofre og dem, der overfalder, møde hinanden og lære hinanden at kende.

Jeg ved også, man fra politiets side i ungdomsklubber har gjort et stort arbejde for at lade unge og ældre mødes for derigennem at få et bedre forhold til hinanden. Det har givet faldende kriminalitet og større tryghed hos ældre i de områder.

Men det, der er væsentligt her, er, at vi virkelig siger, at vi gør det ikke for at straffe, men vi gør det for at hjælpe de unge, fordi vi tager dem alvorligt og højtideligt, og fordi vi faktisk holder af dem og ønsker, at de skal have så god en tilværelse som muligt. Derfor vil vi gerne sætte alle kræfter ind på at hjælpe dem ud af kriminaliteten. Det er det, der er formålet også med dette forslag, og derfor støtter vi det fuldt ud.

(Kort bemærkning).

Carsten Andersen (SF):

Jeg synes, det lyder meget smukt, at fru Inger Stilling Pedersen står her og siger, at der skal lægges vægt på det støttende arbejde over for de unge, og at det er et spørgsmål om at støtte dem og familierne, sådan at de kan komme væk fra en kriminel løbebane.

[Carsten Andersen]

I den dagsorden, der blev vedtaget den 23. februar 1989, lå der faktisk en opfordring til justitsministeren om at komme med en opgørelse over, hvad det kostede med et ressourcetilskud. Et af problemerne er, at udgifterne ved beskikkelse af personlige rådgivere i henhold til bistandsloven skal afholdes 100 pct. af kommunerne. Tidligere blev de afholdt med 50 pct.s statsrefusion og 50 pct. af kommunerne. Da man fjernede de 50 pct.s statstilskud, dalede antallet af beskikkelser over for unge og over for familierne med ca. 50 pct.

Vil Kristeligt Folkeparti f.eks. være med til, at man tilbagefører beskikkelse af personlige rådgivere i henhold til bistandsloven som en bistandsydelse, sådan at man kan give 50 pct.s tilskud til det? For så er vi jo et skridt i retning af, at man – som det hed i debatten i februar – »mandsopdækker« omkring nogle af de unge. Endelig sætter man også nogle personlige ressourcer ind over for familierne for at få dem til at fungere.

(Kort bemærkning).

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Kristeligt Folkeparti vil meget gerne være med til at se på problemet og, om det er muligt, undersøge, om det er årsagen, og hvordan det ligger med de forhold.

Men det er jo også en kommunal sag, sådan forstået, at kommunerne kan spare nogle penge ved at få de unge ud af kriminalitet. Vores udgifter hænger jo sammen, og man kan sige, at mange af vores problemer hænger ofte sammen med, at man har en kommunalkasse, en amtskasse og så staten, der gør noget. Hvis vi i langt højere grad lod det gå sammen, sådan at det var et fælles ansvar!

Så kan man diskutere, hvordan økonomien skal fordeles, om man skal lægge op til, at det vil være en fordel for kommunerne at gøre noget mere. Det prøver vi jo på andre fronter at gøre.

Vi vil meget gerne være med til at se på, om det også på andre områder kan gøres bedre, sådan at vi virkelig lægger op til, at udgifterne bliver reduceret. Når først du er kriminel og er kommet ind i systemet og skal fjernes fra hjemmet, så koster det jo tusinder og tusinder af kroner. Kan man på et tidligere tidspunkt få reddet den unge ud af det, er det langt billigere for samfundet – plus alle de menneskelige fordele.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Ærlig talt synes jeg, det er lige ved at lykkes SF at få afsپoret denne debat. Det eneste, der er blevet sagt fra den side, er jo: Der skal flere penge til. Kommunerne skal have flere penge. Vi skal have ansat nogle flere. De skal alle sammen have fuld løn.

Hvad er det egentlig, forslaget går ud på? Er det ikke at hjælpe nogle unge, som har set sig lige lovlig ivrige på at få nogle materielle goder uden at betale for dem? Er det ikke, fordi vi i virkeligheden bruger for mange penge på vores unge? For så kan det siges at være betaling for, at vi ikke er hjemme hos vores egne unge, eller hvordan man ønsker at udtrykke det.

Jeg tror ikke, at det hele tiden bare drejer sig om penge. Her er der faktisk også tale om mennesker og menneskesyn. Man skulle hellere spørge: Gider man overhovedet tale med den unge, eller gider man kun at diskutere lønninger?

(Kort bemærkning).

Carsten Andersen (SF):

Jeg ved godt, at hukkommelsen i Fremskridtspartiet er utrolig kort. Fremskridtspartiet tilsluttede sig faktisk det af SF og Socialdemokratiet fremsatte dagsordensforslag den 23. februar 1989, og det er til dele af indholdet af det dagsordensforslag, jeg stiller nogle spørgsmål.

Fremskridtspartiet tilsluttede sig faktisk, at justitsministeren skulle undersøge ressourcetilbruget og derefter komme med nogle forslag. Det er det, jeg tager frem i dag, men jeg kan forstå, at Fremskridtspartiet måske ikke har overskuet konsekvenserne af sine handlinger, heller ikke dengang.

Det, som egentlig kalder mig herop, er, at det er et problem i forbindelse med kriminelle inden for ungdomsområdet, at hvis de unge kommer i fængsel eller varetægtsarrest, så er det Kriminalforsorgen, der skal betale, men hvis det er ude i kommunerne og det er kommunale institutioner, så er det amtskommunerne og kommunerne, der skal betale.

Med Folketingets § 71-tilsyn aflagde vi et besøg oppe på en lukket afdeling, der hedder Sølager, hvor unge kommer i varetægtsurrogatophold. Der bruger man temmelig meget tid på at undersøge og lave behandlingsforslag til kom-

[Carsten Andersen]

munerne om, hvordan der kan sættes ind over for de unge. Og fra medarbejderne på den institution lød det, at deres forslag om, hvad man kan gøre af kriminalitetspræventive tiltag over for de unge for at få dem i gang igen, følger kommunerne ikke op, fordi det koster penge, fordi kommunerne skal betale det alene. Og så i parentes lød det: Hvis de kan få flyttet udgifterne over på Kriminalforsorgen, så slipper kommunerne for at betale.

Det er nogle af de problemer, som en del af de unge, der er i denne situation, kommer ud for. Derfor er det nødvendigt, at dette bliver rejst, fru Annette Just, og derfor er det ikke et spørgsmål om at skaffe flere stillinger. Det er et spørgsmål om, om man vil prioritere, at stillingerne skal være inden for de lukkede anstalter i fængselsvæsenet, eller om de skal være ovre i det forebyggende arbejde. Det kræver selvfølgelig et lidt videre perspektiv, end Fremskridtspartiet sædvanligvis plejer at arbejde med.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Jeg ved ikke, om jeg skal undskylde, at SF har en lidt dårlig hørelse, eller det blot er forståelsen, det kniber med. Men jeg sagde faktisk, at vi gik ind for forslaget. Jeg er vel vidende om, at vi var med til at stemme det dagsordensforslag igennem.

Men det gør mig ondt, det gør mig dybt ondt, når vi står og diskuterer et beslutningsforslag, der skal komme den enkelte unge til gavn, ham eller hende, som er ude i sin første uheldige situation, hvor vi taler om noget, som jeg føler egentlig er utrolig følelsesmæssigt, hvor vi taler om, hvordan vi får de voksne til at slutte op og forklare det menneskelige i, at man ikke må bryde den lovgivning, som siger, at man ikke må stjæle, og man ikke må slå ned og alt det her, og det eneste jeg så hører fra SF, er: Jamen så skal der flere penge til kommunerne.

Vi har ikke fået den redegørelse om, hvad det vil koste. Lad os tage den diskussion, når den kommer. Men jeg synes, det vigtigste er at sige: Kan vi gøre noget for denne her ene fyr, som er kommet galt af sted? Kan vi sikre, at vi får de rigtige mennesker til at slutte op om at give ham en kontrakt, som han forstår, og sørge for, at han ved, at der er nogle konsekvenser.

Det er det, jeg ser i dette forslag. Det er ikke penge, det er menneskelighed. Og det synes jeg

måske også det ville klæde SF at have en gang imellem.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Nu hjælper det ikke ret mange unge mennesker eller i øvrigt nogen som helst, at vi føler noget herinde. Det er kun, når vi føler noget, som vi også er i stand til at omsætte til initiativer, som udfolder sig uden for dette hus, og til mange initiativer – som eksempelvis det, der er lagt op til her, hvor man lægger en lidt anden forretningsgang an på et område, hvilket vil betyde, at man vil kunne benytte nogle flere sociale indsatser, flere ressourcer, menneskelige ressourcer, økonomiske ressourcer i lokalsamfundene, og derved i øvrigt alene ved forretningsgangen formentlig spare noget på den administration, der er ved politiet og ved domstolene, og give anledning til omflytning af ressourcer.

Det var noget af det, jeg spurgte om i mit indlæg, og som justitsministeren af gode grunde ikke har haft lejlighed til at svare på endnu. Jeg spurgte, hvad det er for nogle rokeringer i ressourcerne, som giver den lakoniske bemærkning i beslutningsforslaget, at man kan iværksætte disse initiativer inden for de bevillingsmæssige rammer. Der vil jo formentlig yderligere i fremtiden, hvis man får den positive effekt, som man kunne ønske sig af beslutningsforslaget, være færre kriminelle, også efter at de unge ikke er så helt unge længere, så vi derved i eksempelvis kriminalforsorgen vil kunne spare anvendelsen af nogle ressourcer til at betale for eksempelvis fængsler.

Det er en sammenhæng, vi har vedtaget i Folketinget – i øvrigt med Fremskridtspartiets stemmer – at vi ønskede at få belyst og i øvrigt ønskede at få belyst inden den 1. oktober 1989. Det har vi ikke fået.

Nu kan jeg forstå, at fru Annette Just gerne vil vente yderligere. Det synes jeg ikke vi skal. Jeg synes, vi skal få afklaret de ressourcemenhænge under behandlingen af dette forslag, og det vil der forhåbentlig også være en mulighed for i udvalgsbehandlingen.

Men det er ret ærgerligt, at vi har denne forhandling allerede uden at have de oplysninger. Det ville have tjent regeringen og i øvrigt Folketinget, at vi havde en regering, som levede op til Folketingets beslutninger.

(Kort bemærkning).

Carsten Andersen (SF):

Når det var væsentligt for SF i dagsordenen at få problematikken omkring ressourcerne med, er det jo helt klart, fordi det er gået igennem alle de debatter, vi har haft om ungdomskriminalitet og indsatsen over for ungdomskriminalitet, at der har været en nedprioritering af indsatsen på dette område.

På det sociale område har man fået overført en lang række sager med bistandshjælpsmodtagere og deres kontanthjælpsudbetalinger og beregninger osv., og man har flyttet arbejdskraft fra ungdomsområdet over til dette område. Derfor er der tale om en omprioritering.

Det eneste, justitsministeren er kommet med her, er punkt 8 i beslutningsforslagets bemærkninger om, at udgifterne til forsøgsordningen vil blive holdt inden for de eksisterende budgetrammer. Det er jo som at sige: »Der er længere til byen end fra Roskilde«. Det er fuldstændig indholdsløst, for hvordan kan man styre det, og hvordan kan man egentlig garantere nogen af disse ting?

Det eneste, jeg så påpegede i denne sag, var, at man måske kunne støtte kommunerne ved at give en statsrefusion som bistandshjælpsydelse til personlige rådgivere for derved at intensivere arbejdet med de unge. Endvidere kan man lave en hurtigere arbejdsgang.

Justitsministeren (Engell):

Jeg vil først gerne takke for tilslutningen til forslaget, som jo, så vidt jeg kan bedømme, omfatter alle de politiske partier her i Folketinget, og det er jeg meget tilfreds med.

Man kan sige, at tonefaldet har været lidt skiftende, betoningerne har været lidt forskellige. Og jeg vil ikke lægge skjul på, at jeg måske især er noget skuffet over fru Pia Gjellerups indlæg, Socialdemokratiets indlæg, som jo var meget surt også i denne sag som i så mange andre, vi beskæftiger os med her i salen.

Fru Pia Gjellerup mente, at ambitionsniveauet i regeringens forslag var meget lavt. Men jeg må erkende, at når jeg lyttede grundigt til fru Pia Gjellerups egne synspunkter, så havde Socialdemokratiet jo ikke meget at byde på ud over en række spørgsmål, der vedrørte det økonomiske og tilsvarende. Der var ikke meget at byde på. Og netop på den baggrund synes jeg nok, at fru Pia Gjellerups betragtninger måtte forekomme noget for bitre.

Vi har valgt at fremsætte et beslutningsforslag, fordi det giver mulighed for at igangsætte en forsøgsordning. Tanken er så den, at efter at forsøgsordningen har kørt et par år, bliver der mulighed for at indhøste de erfaringer, der er gjort. Som det også fremgår af forslaget, er det så tanken, at der herefter kan udarbejdes en egentlig lovgivning og i den sammenhæng jo selvfølgelig også – også med baggrund i de erfaringer, man har indhøstet – søges nærmere økonomiske konsekvensberegninger foretaget.

Økonomien har både fru Pia Gjellerup og hr. Carsten Andersen været inde på, og jeg vil gerne understrege, at vi er indstillet på at bruge de ressourcer, der skal til, for at denne ordning kan blive en succes. Vi mener, som det også fremgår af forslaget, at det vil kunne klares inden for de eksisterende rammer.

Jeg hæfter mig ved, at der i disse år sker en betydelig omstilling. Det gælder jo også ude i kommunerne, hvor man en række steder nedlægger forvaltningsgrene og opretter andre bl.a. med sigte på børne- og ungdomsområdet. Så det bliver en udvikling, som vi skal følge tæt på og i et samarbejde med de andre ministerier, Socialministeriet først og fremmest, og andre myndigheder, som er involveret i det.

Fru Pernille Sams fremhævede, synes jeg, med rette sigtet i forslaget: det helt væsentlige og afgørende, at der findes reaktioner, som er umiddelbart mærkbare, og som kan iværksættes hurtigt. At vi altså får en mere fast og konsekvent holdning, som samtidig er med til at styrke de unges ansvarsbevidsthed, og som også giver dem, som både fru Annette Just og fru Inger Stilling Pedersen understregede i deres indlæg, et perspektiv, så vi får forhindret, at de havner i et permanent kriminelt mønster, går ind i en egentlig kriminel løbebane.

Så var hr. Carsten Andersen fremme med et spørgsmål til mig om, hvordan forældre mon i denne sammenhæng ville opleve det forhold, som hr. Carsten Andersen betegnede som en vilkårsovertrædelse fra statsmagtens side.

Nu synes jeg, at hr. Carsten Andersen skulle nærlæse den dagsorden, der blev vedtaget her i Folketinget den 23. februar 1989, hvoraf det jo klart fremgår, at Folketinget opfordrer regeringen til – og så kommer det vigtige: »... inden den 1. oktober 1989 fra kommunale myndigheder og sagkyndige at indhente forslag med henblik på ændrede foranstaltninger over for unge

[Justitsministeren]

lovovertrædere . . . « Derefter kommer så de andre punkter i dagsordenen.

Det vil sige, at hvis man læser dagsordenen og tager den bogstaveligt – det er det, jeg vælger at gøre – så må man sige, at den første pind i dagsordenen er det, der vedrører perioden frem til den 1. oktober 1989. Så der er ikke tale om en vilkårsovertrædelse, som hr. Carsten Andersen siger.

Så var flere inde på, fru Pernille Sams først, en understregning af det, som selvfølgelig er vigtigt: at der ikke i forbindelse med udarbejdelsen af sådanne ungdomskontrakter skal gives de unge en særlig præferencestilling, en fortrinsstilling.

Der skal ikke være nogen belønning i dette system, og det ligger jo heller ikke i forslaget. Som jeg har anført i den skriftlige fremsættelse, er det ved indførelsen af ungdomskontrakter forudsat, at unge lovovertrædere ikke herved skal have fortrin frem for andre unge med hensyn til uddannelses tilbud eller tilbud om arbejde m.v. De skal selvfølgelig heller ikke stilles bedre med hensyn til den økonomiske støtte fra det offentlige. Det er væsentligt.

Det her er et system, som skal tilskynde unge til at gå ind i et fornuftigt mønster uddannelsesmæssigt, arbejdsmæssigt, intersemæssigt osv., og selvfølgelig ikke et præmieringsystem, som vil stille disse unge bedre end andre, der holder sig på den rigtige side af loven.

Hr. Carsten Andersen var så inde på spørgsmålet om politiets deltagelse i dette arbejde eller i forbindelse med udformningen af ungdomskontrakter. Det er noget, jeg lægger ganske afgørende vægt på. Politiet er jo påtalemyndighed, og derfor er det også naturligt og konsekvent, at politiet er med ved kontraktindgåelsen.

Hr. Carsten Andersen nævnte også spørgsmålet om konfliktråd. Det samme gjorde fru Kirsten Lee. Her har vi valgt – hvad vi synes er naturligt – at afvente de erfaringer, som man er ved at indhøste i Norge, og herefter vil spørgsmålet kunne diskuteres herhjemme. Der er altså ikke i dette forslag taget stilling eller truffet beslutning om oprettelsen af konfliktråd.

Hr. Bjørn Elmquist understregede i sit indlæg betydningen af, at der sker en geografisk spredning, når man skal udpege forsøgsområder, hvor arbejdet med ungdomskontrakter skal gennemføres.

Vi har ikke på forhånd udpeget bestemte områder. Tanken er den, at de skal udpeges i et samarbejde mellem Socialministeriet og Justitsministeriet og efter en forhandling naturligt med de implicerede kommuner og politikredse og retter. Her vil vi lægge vægt på, at forsøgsområderne bliver repræsentative, og det vil sige, at de omfatter både landkommuner, provinsbykommuner og storbyområder.

Det er også væsentligt, at forsøgene bliver rimelig omfattende, sådan at det kommer til at omfatte et større antal kommuner. Jeg lægger vægt på, at ordningen får en stor bredde, og det er jo ikke mindst vigtigt, fordi der er forskelle i de forskellige kommuners struktur og virkemåde på det sociale område.

Uden at jeg på nuværende tidspunkt vil lægge mig fast, vil jeg dog gerne sige, at jeg synes, det kunne være naturligt at tilbyde ordningen til de kommuner i Gladsaxe og Slagelse Politikredse, som har været involveret i opklaringsfasen, og det vil sige ca. 6 kommuner, der jo omfatter både land- og bykommuner. Herudover forestiller jeg mig, at f.eks. Odense Kommune, nogle politikredse i Jylland med 5–10 kommuner og ét eller flere storbyområder i København og Århus kunne blive indbefattet. Det er der som sagt ikke truffet nogen beslutning om på nuværende tidspunkt, men det skal selvfølgelig tages som udtryk for, at vort ønske om en geografisk spredning tilgodeses, så vi virkelig får et bredt erfaringsmateriale at arbejde med.

Fru Annette Just understregede det synspunkt, at det er noget helt afgørende, hvis vi kan hjælpe unge fra at havne i en permanent kriminel løbebane, og endvidere sagde fru Annette Just, at det er vigtigt, at der hos de enkelte er en positiv holdning til dette samarbejde. Det er et synspunkt, jeg naturligvis er ganske enig i, og det er da også noget, jeg tror og forventer vil blive efterlevet ved en vedtagelse af forslaget.

Fru Annette Just nævnte sammenligningen med SSP-samarbejdet. I den forbindelse skal man nok gøre sig klart, at SSP-samarbejdet har et mere generelt kriminalpræventivt sigte, hvor det foreliggende forslag med ungdomskontrakterne jo er helt konkret i forhold til den enkelte unge.

Hr. Nør Christensen sagde, at det var vigtigt, at disse kontrakter ikke af de unge blev opfattet som noget for sjov. Dette synspunkt er jeg fuldstændig enig i, og vi lægger da også vægt på –

[Justitsministeren]

hvilket fremgår af forslaget – at de sociale myndigheder skal have pligt til straks at underrette politiet, i det omfang en kontrakts indhold ikke bliver efterlevet.

Dernæst spurgte fru Pia Gjellerup, hvad der egentlig var forskellen mellem den nuværende praksis med tiltalefrafald på vilkår og så dette forslag. Dertil kan jeg sige, at der i hvert fald er to forskelle. Den ene er, at vi her lægger op til et langt mere stramt eller håndfast system, og endelig – og det synes jeg nok måske er det vigtigste – en hurtigere afgørelse i disse sager. Hvor der hidtil har kunnet gå lang tid imellem, at der begås en forseelse, og så frem til det tidspunkt, hvor tiltalefrafald – måske oven i købet tiltalefrafald på vilkår – bliver meddelt, lægger vi vægt på, at der i forbindelse med ungdomskontrakterne bliver tale om en hurtig efterfølgende sanktion.

Hertil kan man sige – og det er jeg ikke helt uenig i – at der teoretisk er mange af den nuværende ordnings bestemmelser om tiltalefrafald på vilkår, der kan give en overlapning til elementer i dette forslag. Men her må jeg så understrege det med det teoretiske, for i praksis ser vi jo netop tiltalefrafald adskillige gange. Der blev nævnt heroppefra, at det sker op til 3 gange. Man har faktisk eksempler på, at der er givet tiltalefrafald op til 6, 7 og 8 gange, men praksis ved domstolene er nok ved at gå i den modsatte retning. I disse situationer kan det opleves, som om der ikke er nogen reaktion eller aktiv indsats fra myndighedernes side for at få den enkelte unge på ret køl. Og derfor er det netop hensigten med forslaget, at der skal gøres en ekstra indsats fra myndighedernes side for at motivere de unge til at gå ind i meningsfulde aktiviteter, som fastsættes konkret efter den enkeltes behov.

Hr. Carsten Andersen spurgte, om jeg, under hensyn til at forslaget er fremsat på et relativt sent tidspunkt i folketingssamlingen, ville love at give hurtige svar i forbindelse med udvalgsbehandlingen, og det tilsagn vil jeg gerne give. Jeg lægger megen vægt på, at dette forslag kan blive vedtaget, inden Folketinget lukker for sommeren, og derfor vil vi naturligvis også i Justitsministeriet bestræbe os på at aflevere besvarelser af de spørgsmål, Folketingets Retsudvalg stiller, så hurtigt som overhovedet muligt. Jeg tør ikke love hr. Carsten Andersen, at det kan blive fra time til time – og så vidt jeg ved,

holder Retsudvalget heller ikke møde fra time til time – men vi kan vel i et samarbejde finde frem til en fornuftig rytme, der gør, at udvalget kan blive betjent sådan, at vi kan nå frem til den vedtagelse, som jeg som sagt kan konstatere med tilfredshed omfatter alle Folketingets partier, inden for den næste 1½ måned.

Pia Gjellerup (S):

Det må være en meget trist verden, justitsministeren lever i, når han oplevede min ordførertale som sur. Jeg oplevede justitsministeren som en dybt truffet justitsminister, og det kan jeg godt forstå, efter at han har proklameret, hvilke initiativer man ville tage, selvfølgelig uden at sætte konkrete navne på disse initiativer, og derved gennem to år har spændt vores og formentlig også egne forventninger til bristepunktet, og så ser vi i dag, at det altså var over bristepunktet. Jeg kan godt forstå, at justitsministeren blev truffet, men jeg synes, han skulle se på, at nogle af mine kommentarer faktisk var positive, idet de angik forhold, der ikke var med i forslaget, og som vi fra Socialdemokratiets side ikke bryder os om.

Men nu har vi jo lige hørt tale om besvarelser fra time til time, og det inspirerer mig til at sige, at jeg da går ud fra, at Justitsministeriet allerede er i gang med at producere besvarelser til Retsudvalget, eftersom der i den dagsorden, der blev vedtaget for over et år siden, faktisk var et par spørgsmål, som har med sagen at gøre, og som vi jo har været rundt om et par gange. Nu kunne jeg forstå, at justitsministeren holder sig ganske overordentlig nøje til en formulerings teknik og derfor mener, at de to næste pinde i dagsordenen ikke er omfattet af den frist, der var sat til 1. oktober 1989, men i hvert fald går jeg ud fra, at Justitsministeriet er i gang med at besvare de øvrige spørgsmål, og de vil selvfølgelig blive stillet omgående i Retsudvalget, netop fordi de besvarelser, som vil kunne komme efter indhentning af forslag fra kommuner og sagkyndige på området, vil kunne give Folketinget og altså øjensynlig også regeringen inspiration til at tage flere skridt.

Jeg synes ikke, at det skridt, vi har taget i dag, skulle være det eneste. Således har vi ofte herinde talt om muligheden for etablering af konfliktråd. Hvad det angår, står der en lidt løs bemærkning i beslutningsforslaget om, at man vil vente på de norske erfaringer. Det er også godt

[Pia Gjellerup]

at vente på erfaringer, men spørgsmålet er, hvor lang tid vi skal blive ved med at vente, for der er også erfaringer andre steder fra. Er det ikke et sted, hvor vi kunne have peget på nogle muligheder for at gå i gang? Det synes jeg er noget af det, justitsministeren kunne have taget med; så havde vi måske ikke syntes, at det var helt så pauvert, at regeringen på baggrund af to års intensiv opvarmning nedkommer med noget så beskedent som et beslutningsforslag.

Carsten Andersen (SF):

Jeg vil gerne sige til justitsministeren, at dagsordenen af 23. februar 1989 indeholdt mere end én pind. Den indeholdt faktisk tre pinde, og med et helt Justitsministerium i ryggen kan jeg godt se at man kan fortolke det sådan, at Justitsministeriet inden den 1. oktober skal indhente oplysninger fra de kommunale myndigheder. Men resten af pindene har Justitsministeriet faktisk ikke overholdt, og det ville jo i ganske almindelig praksis over for unge mennesker medføre en alvorlig røffel oppe i socialforvaltningen.

Jeg er glad for at høre, at Justitsministeriet er indstillet på, at der skal bruges ressourcer på disse tiltag, og jeg synes også, det er rigtigt, at der sker en omprioritering i socialforvaltningerne, og den skal selvfølgelig ses i den sammenhæng. Men man får jo ikke en hel del for ingenting, og derfor synes jeg, det ville være godt – dette være sagt i opfølgning af det, fru Pia Gjellerup sagde – om Justitsministeriet allerede nu ville begynde at besvare spørgsmålene. Det, jeg er interesseret i at vide, er, hvilken mening de adspurgte kommuner havde om ressourceforbruget i forbindelse med disse foranstaltninger.

Endvidere er der spørgsmålet om politiet som påtalemyndighed. Problemet i denne socialpolitiske sag er lige præcis, at politiet er påtalemyndighed. Det er dem, der går ud og opklarer sager, og det er dem, der er påtalemyndighed til retterne og får sagerne afgjort.

Socialforvaltningen er en hjælpe- og støtteforanstaltning, men ikke en holdningsløs hjælpe- og støtteforanstaltning. Det er døden for enhver pædagogik, hvis man er holdningsløs og ikke tager konsekvensen af det, man gør. Men der er forskel på at være påtalemyndighed og hjælpe- og støtteforanstaltning. Politiet er ikke en hjælpe- og støtteforanstaltning i socialt

samarbejde, og det skal man ikke bruge det til, ligesom man heller ikke skal bruge socialvæsenet til at klare politiets arbejdsopgaver. Men faktisk gav justitsministeren udtryk for, at der ikke var nogen forskel på det, der ligger i dette forslag, og de lovmæssige muligheder, der er i øjeblikket.

Det eneste, justitsministerens forslag er, er en opstramning og en mere håndfast udførelse af de foranstaltninger, som allerede findes. Det, justitsministeren sagde, var faktisk, at politiet, domstolene og de sociale myndigheder egentlig begår lovbrud ved at følge disse sager tæt op i øjeblikket. Derfor burde Folketinget meddele de sociale myndigheder, politiet og domstolene, at de unge menneskers sager skal behandles hurtigt, sådan at de oplever, at der er den konsekvens i det, som egentlig var intentionen. Egentlig må det vel være Folketingets fornemste opgave at bede om, at de love, som er givet, bliver overholdt.

Hvad angår afgrænsningen over for SSP, mener jeg, at justitsministeren sagde, at SSP-samarbejdet kun sigter generelt. Men de forslag til ændring af retsplejeloven, der foreligger, er jo ikke generelle; de skal gøre det mere individuelt. Derfor mener jeg også, det var ganske rigtigt af fru Annette Just at spørge, hvor afgrænsningen imellem SSP og dette her er. Som gammel socialpolitiker kan jeg udmærket se, at der meget let i løbet af et par år vil ske en sammenblanding af disse to områder.

Til slut vil jeg støtte det, hr. Nør Christensen sagde om den rene straffeattest, for jeg synes, det er den rigtige vej at gå, således at der f.eks. efter 3 år kan foreligge en ren straffeattest for overtrædelser, som er sket inden 18-årsalderen, og hvorefter der har været en kriminalitetsfri periode.

Justitsministeren (Engell):

Nu skal fru Pia Gjellerup og jeg nok ikke fortsætte debatten om, hvem der er mest sur eller vred eller skuffet eller hvad; det tror jeg ikke er så voldsomt interessant. Jeg var skuffet, fordi jeg synes, vi har lavet et godt forslag, men jeg er da glad for, at fru Pia Gjellerup vil stemme for forslaget i den sidste ende. Det er jo, når alt kommer til alt, herinde i Folketinget det helt afgørende, og så kan vi springe mellemregningerne over. Fru Pia Gjellerup betegnede forslaget som en mus. Nu er der jo oplevet selv hos ele-

[Justitsministeren]

fanter de alvorligste reaktioner i forhold til mus.

Hr. Carsten Andersen var igen inde på spørgsmålet om dagsordenen. Jeg mener, at den udlægning, jeg gav her før, er den korrekte. Jeg mener ikke, at vi har begået noget vilkårsbrud i forhold til den dagsorden, der blev vedtaget.

Så skal jeg kun sige ganske kort, at politiets deltagelse for mig er noget helt afgørende. Jeg mener, at den udformning, forslaget har, og hvorefter politiet helt naturligt må indgå, er den rigtige.

Herudover skal jeg blot sige, at jeg selvfølgelig er enig med hr. Carsten Andersen, når vi ser på det forslag, jeg selv har fremsat om SSP-samarbejdet og de udvidelser, forslaget indeholder. Men her taler vi jo om ungdomskontrakter, der henvender sig til unge, som har forset sig, og som aflægger en fuld tilståelse i forhold til den forseelse, der er begået. Det drejer sig om nogle af de samme emner, men det er immervæk to forskellige ordninger, vi her taler om.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Poulsgaard):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Fjerde næstformand (Poulsgaard):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 24. april 1990 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Angående Folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 13.46
